

Konsultant Krajowy
w dziedzinie mikrobiologii lekarskiej
Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Dzierżanowska-Fangrat
Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka”
Zakład Mikrobiologii i Immunologii Klinicznej
Al. Dzieci Polskich 20, 04-730 Warszawa
Tel. 22 815-72-70; fax 22 815-72-75; e-mail: k.fangrat@ipczd.pl

Warszawa dn. 3.03.2020

Pani Alina Niewiadomska
Prezes
Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych

Szanowna Pani Prezes,

W odpowiedzi na pismo I.dz.202/02/20 MK z dnia 28.02.2020 przekazuję informacje dotyczące zasad postępowania w medycznych laboratoriach diagnostycznych z materiałem od pacjentów podejrzanych o zakażenie koronawirusem COVID-19 (SARS-CoV-2).

Uwagi ogólne:

SARS-CoV-2 jest wykrywany w materiałach z dróg oddechowych, krwi i kale. Dokładna droga zakażenia u pracowników laboratoriów nie została określona, ale w warunkach klinicznych do zakażenia najczęściej dochodzi w wyniku bezpośredniego lub pośredniego kontaktu błon śluzowych z zakaźnym materiałem (aerozolem) z dróg oddechowych.

Zasady postępowania:

- I. Badania w kierunku koronawirusa COVID-19 (SARS-CoV-2) wykonywane są w specjalnie do tego wyznaczonych laboratoriach, których aktualna lista znajduje się na stronie NIZP-PZH, pod adresem: <https://www.pzh.gov.pl/laboratoria-w-ktorych-wykonywane-sa-badania-w-kierunku-covid-19/>
- II. Zgodnie z wytycznymi CDC dostępnymi pod adresem: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/lab/lab-biosafety-guidelines.html> w celu zminimalizowania ryzyka zakażenia w trakcie wykonywania rutynowych badań diagnostycznych w medycznych laboratoriach diagnostycznych należy przestrzegać następujących zasad:
 1. Personel kliniczny powinien powiadomić laboratorium, że materiał pochodzi od pacjenta z podejrzeniem / zakażeniem COVID-19 i odpowiednio taki materiał oznaczyć.
 2. Badania należy wykonywać w laboratoriach co najmniej 2-klasy bezpieczeństwa biologicznego (BSL-2).
 3. Należy przestrzegać standardowych zasad bezpieczeństwa pracy z materiałem potencjalnie zakaźnym:

- a) Personel laboratoryjny musi używać standardowych środków ochrony osobistej zabezpieczających przed czynnikami zakaźnymi, tj: fartucha z długimi rękawami, rękawic jednorazowych oraz ochrony na oczy.
 - b) Wszystkie procedury, w czasie których może dochodzić do powstawania aerozolu lub rozprysku materiału powinny być wykonywane w komorach laminarnych II klasy bezpieczeństwa. Wirowanie próbek powinno odbywać się w zamykanych rotorach. Optymalnie, próbki powinny być wkładane i wyjmowane z rotorów w komorach laminarnych klasy II. Wszystkie procedury z materiałem potencjalnie zakaźnym wykonywane poza komorą laminarną powinny być prowadzone w sposób minimalizujący ryzyko ekspozycji personelu na materiał biologiczny (w takich przypadkach zaleca się stosowanie dodatkowego zabezpieczenia na oczy i twarz, np. gogli, maski, hełmu).
4. Niżej wymienione procedury wymagają użycia komory laminarnej II klasy bezpieczeństwa:
- a) Uwadnianie lub rozcieńczanie próbek
 - b) Posiew próbek na podłoża mikrobiologiczne
 - c) Wykonywanie testów diagnostycznych niewymagających propagacji wirusów in vitro lub in vivo
 - d) Ekstrakcja kwasów nukleinowych z materiału potencjalnie zakaźnego
 - e) Przygotowywanie i utrwalanie rozmazów do badania mikroskopowego.
5. Niżej wymienione procedury powinny być przeprowadzane w laboratoriach 2 klasy bezpieczeństwa biologicznego (BSL-2), ale nie wymagają komory laminarnej:
- a) Badania patologiczne materiału utrwalonego w parafinie lub tkanek inaktywowanych w inny sposób
 - b) Badania molekularne wcześniej wyekstrahowanych kwasów nukleinowych
 - c) Mikroskopia elektronowa próbek utrwalonych w aldehydzie glutarowym
 - d) Rutynowa ocena hodowli bakteryjnych i grzybiczych
 - e) Rutynowe barwienie i ocena mikroskopowa utrwalonych wcześniej rozmazów
6. Rutynowe badania diagnostyczne obejmujące analizy hematologiczne, biochemiczne, badanie moczu oraz badania mikrobiologiczne krwi, osocza, surowicy lub moczu wymagają przestrzegania standardowych zasad bezpieczeństwa pracy z materiałem potencjalnie zakaźnym.

Źródła:

1. CDC: Interim Laboratory Biosafety Guidelines for Handling and Processing Specimens Associated with Coronavirus Disease 2019 (COVID-19).
<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/lab/lab-biosafety-guidelines.html>
2. CDC: Biosafety in Microbiological and Biomedical Laboratories (BMBL) – Fifth Edition.
https://www.cdc.gov/labs/BMBL.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fbiosafety%2Fpublications%2Fbmb15%2Findex.htm

Otrzymują:

Prof. Łukasz Szumowski – Minister Zdrowia

Prof. Jarosław Pinkas – Główny Inspektor Sanitarny

Prof. Maciej Szmitkowski – Konsultant Krajowy w Dziedzinie Diagnostyki Laboratoryjnej

Konsultant Krajowy
w dziedzinie mikrobiologii lekarskiej
Dr hab. n. med. Katarzyna Osierdanowska-Ponopiet